

رهنما
آستان قدس رضوی
۵۲
احکامی درباب نماز جماعت
سید مجتبی حسینی

بسم الله الرحمن الرحیم

رهنما ۵۲ (احکامی در باب نماز جماعت)

نویسنده:

اداره تولیدات فرهنگی آستان قدس رضوی معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

ناشر چاپی:

انتشارات آستان قدس رضوی - به نشر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

رهنما۵۲ (احکامی در باب نماز جماعت)

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور : احکامی در باب نماز جماعت/ گردآورنده معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی [آستان قدس رضوی].

مشخصات نشر : مشهد:انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری : ۴۰ ص.؛ ۱۱×۱۷س م.

فروست : رهنما؛ ۵۲.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۴۳-۶۱-۱

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتابنامه.

موضوع : نماز جماعت

موضوع : فقه جعفری -- رساله عملیه

شناسه افزوده : آستان قدس رضوی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

شناسه افزوده : موسسه انتشاراتی قدس رضوی

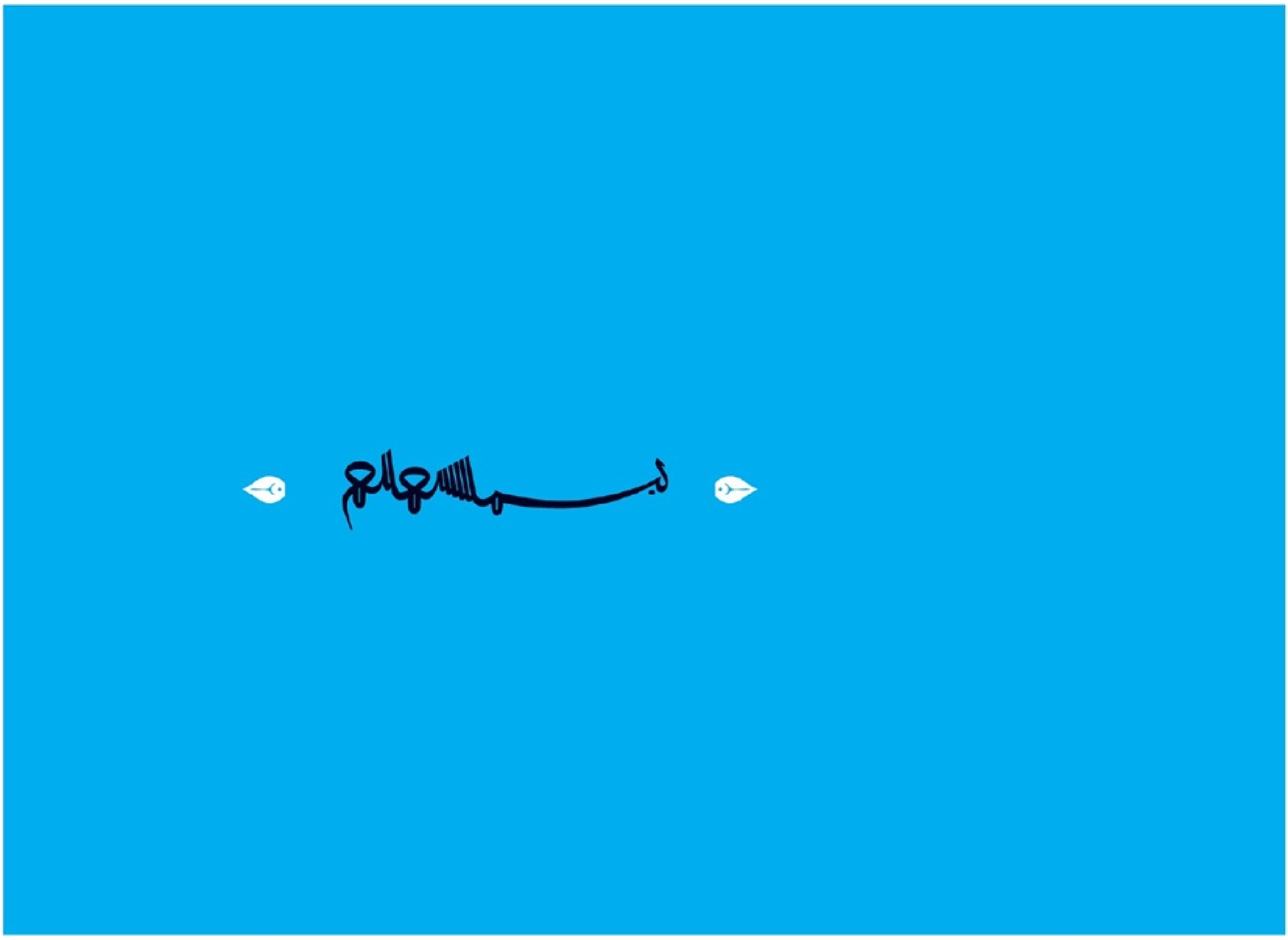
رده بندی کنگره : BP۱۸۷/الف۳ ۱۳۹۱

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۵۳

شماره کتابشناسی ملی : ۲۸۶۵۵۵۰

ص:۱

تصویر

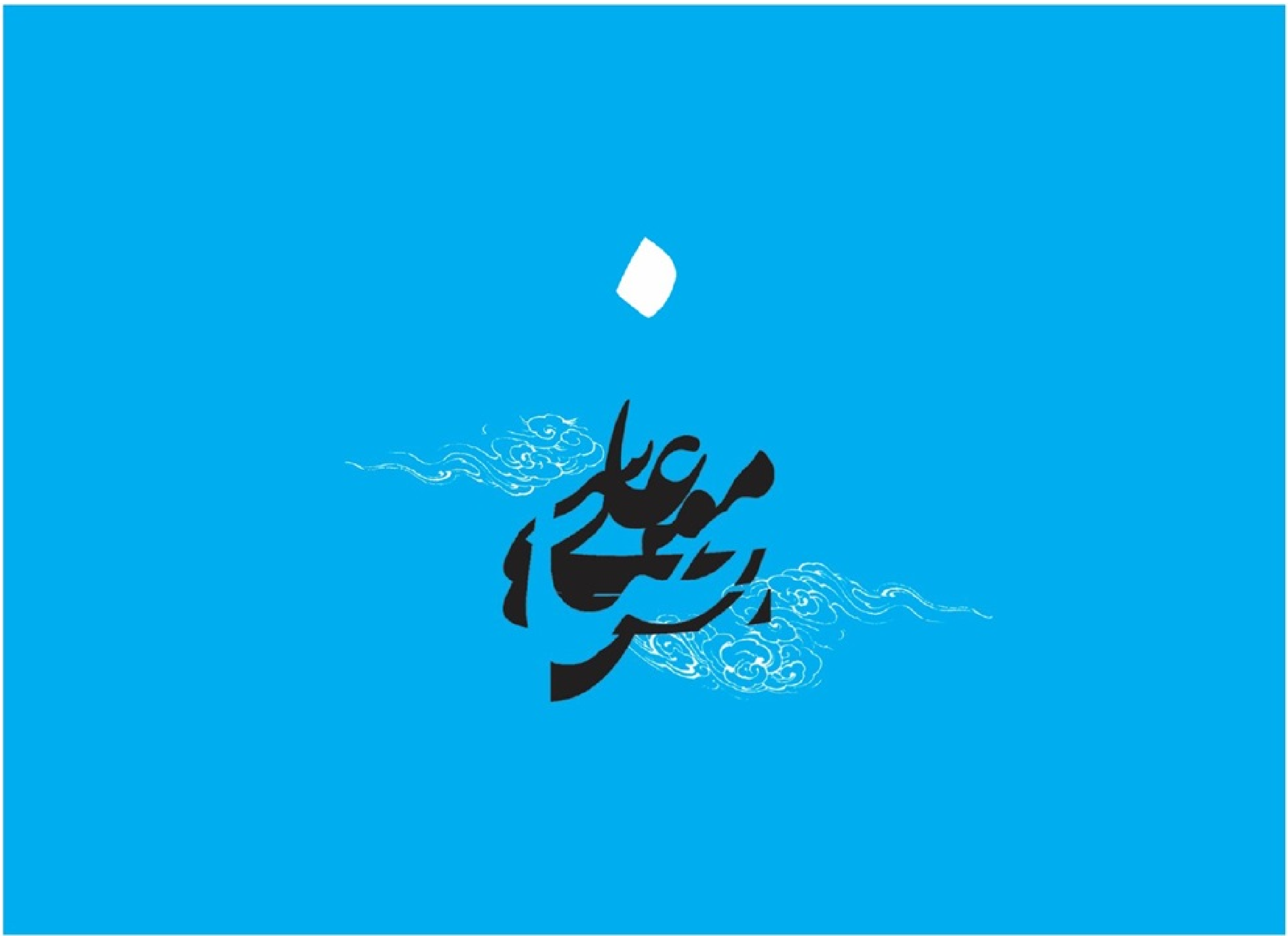

تصویر

پرسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیشِ رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و **رهنما** گامی است در این مسیر.
همگامِ ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

تصویر

ص:۴۰

احکامی درباب نماز جماعت

۱.وجوب نماز

پرسش ۱. دربارهٔ وجوب نماز و فواید آن و نیز نماز جماعت توضیح دهید؟

«أَقِمِ الصَّلاةَ لِذِکرِی.» (= نماز را به یاد من به پای دارید.)(۱)

نماز تنها در شریعت اسلام تشریع نشده است؛ بلکه این عبادت در ادیان پیشین نیز به شکل های مختلفی وجود داشت. قرآن مجید آن را از وصایای چند تن از پیامبران(۲) ذکر کرده است و امام صادق آن را آخرین و مهم ترین سفارش پیامبران دانسته اند.(۳)

نماز ستون دین و باارزش ترین عبادت است که اگر در درگاه خداوندU پذیرفته شود، عبادت های دیگر نیز قبول می شود و اگر پذیرفته نشود، اَعمال دیگر نیز ارزش نخواهد داشت.

۱- طه، ۱۴

۲- پیامبران یادشده عبارت اند از: اسماعیل، لقمان، موسی، عیسی و پیامبر اسلام

۳- اَحَبُّ الْاَعْمالِ اِلَی اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الصَّلاهُ وَ هِیَ آخِرُ وَصایا الْاَنْبِیاء؛ کافی، ج۳

تصویر

ص:۶

ازاین رو، تَرک آن، گناه کبیره است. پیامبر فرمودند: «کسی که به نماز اهمیت ندهد و آن را سبک بشمارد، سزاوار عذاب آخرت است.»

نماز آثار و برکاتی متعدد دارد: احیای ذکر خدا در فرد و جامعه: «أَقِمِ الصَّلاهَ لِذِکرِی.»(۱)؛ کسب آرامش درونی: «أَلا بِذِکرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ.»(۲)؛ بهترین عامل بازدارنده از فحشا و منکر: «إِنَّ الصَّلاهَ تَنْهی عَنِ الْفَحْشاءِ وَ الْمُنْکرِ.»(۳)؛ بهترین وسیلهٔ تقوا و پرهیزکاری: «یا أَیهَا النَّاسُ اعْبُدُوا... لَعَلَّکمْ تَتَّقُون.»(۴)

نماز یازده جزء واجب دارد: نیّت، تکبیرهٔ الاحرام، قیام (ایستادن هنگام تکبیرهٔ الاحرام و قیام متصل به رکوع)، رکوع، سجود، قرائت، ذکر، تشهّد، سلام، ترتیب، موالات. پنج جزء اول، رکن نماز محسوب می شود؛ یعنی اگر انسان آن ها را به جا نیاورد یا در نماز اضافه کند، نمازش باطل می شود؛ خواه از روی عمد باشد یا به اشتباه. باقی اجزا را اگر انسان از روی اشتباه و فراموشی به جا نیاورد یا اضافه کند، نمازش باطل نمی شود.

۱- طه، ۱۴

۲- رعد، ۲۸

۳- عنکبوت، ۴۵

۴- بقره، ۲۱

رعـایت برخی امور نیز بر حضور قلب نمازگزار می افزایـد و درنتیجه، نمازش در پیشـگاه حق پـذیرفته تر خواهـد بود: با انگشـتان و دست ها و موی سـر یا صورت بازی نکنـد؛ در هنگام خوانـدن حمـد یا سوره یا ذکر، برای شـنیدن حرف کسـی سـکوت نکند؛ از هر کاری که خضوع و خشوع را از بین می برد، اجتناب ورزد.

نمـاز ترکیب و هیئت خاصـی دارد که اگر نمـازگزار به شـکل آن خلـل وارد سـازد، نمـاز از بین می رود و درنتیجه، باطـل می شود. این هـا را مُبطلات نماز نیز می گویند: سـخن گفتن، خندیدن با صدا (نه لبخند)، گریستن برای کار دنیایی، روی از قبله برگرداندن، خوردن و آشامیدن، برهم زدن صورت نماز و کم وزیادکردن ارکان نماز.

یکی از مصادیق نماز که ثواب فراوانی دارد و بر آن تأکید خاصـی شده است، نماز جماعت است. در روایتی آمده است: «اگر یک نفر به امام جماعت اقتدا کند، هر رکعت از نماز آن ثواب صدوپنجاه نماز دارد و اگر دو نفر اقتدا کنند، هر رکعتی ثواب ششصد نماز

دارد و هرچه بیشتر شوند، ثواب نمازشان بیشتر می شود تا به ده نفر برسند. عدهٔ آنان که از ده گذشت، اگر تمام آسمان ها کاغذ و دریاها مرکب و درخت ها قلم و جنّ و انس و ملائکه نویسنده شوند، نمی توانند ثواب یک رکعت آن را بنویسند.»(۱)

ازاین رو، فقها گفته اند که حاضرنشدن به نماز جماعت از روی بی اعتنایی، جایز نیست و سزاوار نیست که انسان، بدون عذر نماز جماعت را تَرک کند.(۲)

۲.نماز فُرادی یا جماعت

پرسش ۲. در نماز فُرادا بهتر می توانم به مستحبات عمل کنم. دراین صورت هم آیا نماز جماعت را توصیه می کنید؟

همهٔ مراجع: بلی، نماز جماعتی که مختصر خوانده شود، از نماز فُرادایی که آن را طول بدهند، بهتر است.(۳)

ص:۹

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۰۰

۲- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۰۱

۳- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۰۲؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۱۰

۳.نماز قضای امام جماعت

پرسش ۳. اگر امام جماعت نماز قضای خود را می خواند، اقتدا به او چه حکمی دارد؟

همهٔ مراجع: اگر قضای نماز، یقینی باشد، اقتدا به او جایز است؛ ولی اگر نمازش را احتیاطاً قضا می کند، اقتدای نماز یومیه به او جایز نیست.(۱)

۴.جهات اتصال به جماعت

پرسش ۴. اتصال به جماعت از چند جهت ممکن است؟

همهٔ مراجع، به جز صافی و مکارم: اگر از طرف راست یا چپ یا جلو، به امام جماعت یا مأمومین متصل باشد، نماز صحیح است.

فاضل، صافی، مکارم: اگر از طرف راست یا چپ یا جلو، به امام جماعت یا مأمومین متصل باشد، نماز صحیح است؛ مگر در جایی که مأموم به واسطهٔ دیوار و امثال آن، نمی تواند هیچ یک از افراد صف جلو را ببیند. دراین صورت، بنابر احتیاط واجب، اقتدا صحیح نیست.(۲)

۵.عادل نبودن یا وضو نداشتن امام جماعت

پرسش ۵. اگر بعد از نماز بفهمیم امام جماعت عادل نبوده یا وضو نداشته است، آیا باید نماز را دوباره بخوانیم؟

همهٔ مراجع، به جز تبریزی و وحید: نماز مأمومین صحیح است و نیاز به اعاده یا قضا ندارد.

وحید و تبریزی: در صورتی که کارهایی انجام نداده باشد که نماز فُرادا را هرچند سهواً باطل می کند، مثل زیادکردن رکوع، نماز مأمومین صحیح است.(۳)

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۰۹؛ رهبری، سایت؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۱۷

۲- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۱۳و۱۴۱۴؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۲۱و۱۴۲۲

۳- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۲۱؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۲۹

۶.مواقعی که می توان اقتدا کرد

پرسش ۶. در چه مواقعی می توانیم به امام جماعت اقتدا کنیم؟

همهٔ مراجع: در رکعت اول و دوم نماز، در حال قرائت و رکوع و قنوت، می توان اقتدا کرد. در رکعت سوم و چهارم نیز اقتدا درحال رکوع مانعی ندارد. وقتی که امام مشغول خواندن تسبیحات اربعه «سبحان الله و الحمدلله و لااله الاالله و الله اکبر» است، اگر بدانیم که نمی توانیم حمد را بخوانیم و به رکوع امام برسیم، احتیاط آن است که صبر کرده و در رکوع اقتدا کنیم.(۱)

ص:۱۱

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۲۷و ۱۴۳۰و۱۴۴۱و۱۴۴۲؛ وحید، توضیح المسائل م۱۴۳۷و ۱۴۳۸و۱۴۴۷و۱۴۴۹

تصویر

ص:۱۲

۷.امامت زن

پرسش ۷. آیا زنان می توانند امام جماعت شوند؟

همهٔ مراجع، به جز امام و فاضل: امامت زن برای زنان جایز است.

امام و فاضل: امام جماعت، بنابر احتیاط واجب، باید مرد باشد.(۱)

۸.اقتدا در حال رکوع

پرسش ۸. اگر درحال رکوع اقتدا کردیم و قبل از آنکه به اندازهٔ رکوع خم شویم، امام جماعت بلند شد، وظیفه چیست؟

امام، بهجت، فاضل، نوری: می توانـد نیّت فُرادا کند و نماز خود را بخواند و می تواند صبر کند تا امام برای رکعت بعد برخیزد و آن را رکعت اول نماز خود حساب کند.

صافی: بنابر احتیاط واجب، باید بایستد تا امام برای رکعت بعد برخیزد.

تبریزی: بنابر احتیاط واجب، باید قصد فُرادا کند.

مکارم: نیّت فُرادا می کند و نمازش صحیح است.

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۵۳، رهبری، اجوبه الاستفتائات، س۵۹۶؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۶۱

سیستانی: می تواند قصد فُرادا کرده و نماز را تمام کند.

وحیـد خراسانی: بایـد با امام جماعت به سـجده رود و رکعت بعـدِ امام را رکعت اول خود قرار دهد و بنابر احتیاط واجب، بعد از متابعت امام، بایستد و تکبیر را به قصد قربت مطلقه، اعم از تکبیرهٔ الاحرام و ذکر، بگوید.(۱)

۹.علت گود بودن محراب

پرسش ۹. چرا معمولاً محراب امام جماعت را گود می کنند و امام پایین تر می ایستد؟

همـهٔ مراجع: در نماز جماعت، محل ایسـتادن امام نبایـد از محل ایسـتادن مأمومین بالاتر باشـد؛ ولی اگر مقـدار کمی بلندتر باشد، کمتر از یک وجب، اِشکال ندارد و بالاتربودن مأمومین اِشکال ندارد. ازسویی، برای آنکه افراد در مواقع خاص در حیاط مسجد یا اطرف آن قرار می گیرند و ممکن است سـطح زمین از شبسـتان پایین تر باشـد، محراب را گود می کنند تا محل ایسـتادن این دسـته از افراد از امام جماعت پایین تر قرار نگیرد.(۲)

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۲۹؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۳۷

۲- توضیح المسائل مراجع، جلد۱ م۱۴۱۵؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۲۳

۱۰.فاصله بین امام و مامون

پرسش ۱۰. در نماز جماعت چند نفر در کنار هم نماز خود را تمام کردند. نماز ما با جماعت صحیح است یا فُرادا می شود؟

اگر در نماز، بین مأموم و امام یا بین مأموم و کسی که به واسطهٔ او به امام متصل است، بیشتر از یک قدم بزرگ فاصله پیدا شود، نمازش فُرادا می شود و صحیح است(۱)و اگر فوراً اقتدا کنند، جماعت صحیح می باشد.

۱۱.اقتدا در رکعت دوم

پرسش ۱۱. در رکعت دوم به امام اقتدا کردم. در رکعت سومِ امام که باید حمد و سوره بخوانم، اگر به اشتباه تسبیحات اربعه بخوانم یا ساکت بمانم، نمازم باطل می شود؟

اگر بر اثر غفلت و فراموشی، حمد و سوره را نخوانید و پس از رفتن به رکوع متوجه شوید، نماز باطل نیست. دراین صورت، انجام دو سجدهٔ سهو بعد از نماز، مطابق احتیاط است.(۲)

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۳۷؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۴۵

۲- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۹۴۲ و۱۲۳۶؛ وحید، توضیح المسائل، م۹۵۱و۱۲۴۵

تصویر

ص:۱۶

۱۲.نخواندن سوره در رکعت سوم و چهارم امام

پرسش ۱۲. در نماز جماعت، وقتی امام در رکعت سوم و چهارم است و وظیفهٔ ما خواندن حمد و سوره می باشد، اگر بدانیم که با خواندن سوره به رکوع امام نمی رسیم، در اینجا خواندن سوره چه صورتی دارد؟

فاضل، امام، نوری: دراین صورت، باید سوره را نخواند؛ ولی اگر خواند، نمازش صحیح است.

صافی: چنانچه عمداً سوره را بخواند و به رکوع نرسد، نمازش اِشکال دارد.

وحید، سیستانی، تبریزی: چنانچه عمداً سوره را بخواند و به رکوع نرسد، نمازش صحیح است و باید به وظیفهٔ منفرد عمل کند.(۱)

۱۳.شکستن نماز نافله

پرسش ۱۳. اگر مشغول نماز نافله باشیم و نماز جماعت شروع شود، می توانیم نماز نافله را بشکنیم؟

همهٔ مراجع: چنانچه اطمینان ندارد که اگر نماز را تمام کند به رکعت اول نماز جماعت می رسد یا نه، مستحب است نماز نافله را رها کند و مشغول نماز جماعت شود.(۲)

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۴۳؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۵۱؛ فاضل، عروه الوثقی، ج۱، ۱۹۴۳

۲- توضیح المسائل، مراجع، ج۱، م۱۴۴۹؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۵۷

۱۴.نشناختن امام جماعت

پرسش۱۴. کسانی که در خوابگاه یا دانشکده امام جماعت هستند و ما آنان را نمی شناسیم، اقتدا به آنان چه صورتی دارد؟

همهٔ مراجع: اگر با اعزام از مراکز تبلیغی، عِلم به عدالت آنان پیدا می کنید، اقتدا مانعی ندارد؛ وگرنه باید از کسانی که با او رفت وآمد دارند، تحقیق کنید تا اطمینان به عدالت او پیدا کنید و با احرازنکردن عدالت، اقتدا صحیح نیست.

رهبری: اگر عدالتِ او نزد مأموم به هر طریقی ثابت شود، اقتدا به او جایز و نماز جماعت صحیح است.(۱)

۱۵.نماز اشتباه امام جماعت

پرسش ۱۵. اگر امام جماعت در رکعت دوم نمازِ چهاررکعتی، به اشتباه سلام دهد، نماز ما هم باطل می شود؟

همهٔ مراجع: اگر امام فقط سلام دهد و از حالت نمازگزار خارج نشود، نمازشان صحیح است؛ باید نیّت فُرادا کرده و نماز خود را تمام کنند. اگر امام جماعت هم متوجه اشتباه خود بشود، می تواند برخیزد

ص:۱۸

۱- امام، تحریرالوسیله، ج۱، ص۲۳۳، م۳؛ فاضل، عروه، ج۱، م۱۹۷۴و۱۹۷۵؛ مکارم، عروه، ج۱، ص۶۸۱، م۱۴و۱۵؛ وحید، منهاج الصالحین، ج۱، ص۲۴۲؛ سیستانی، منهاج الصالحین، ج۱، ص۲۶۵؛ تبریزی، صراط النجاه، ج۱، س۲۴۶؛ بهجت، وسیله النجاه، ج۱، م۱۰۶۰و۱۰۶۴؛ نوری، هزارویک مسئله فقهی، س۲۰۲؛ صافی، جامع الاحکام، ج۱، س۳۰۰.

و بقیهٔ نماز خود را به جماعت بخواند و بعد از نماز، دو سجدهٔ سهو برای سلامِ بیجا انجام دهد.(۱)

۱۶.عدم تبعیت از امام جماعت

پرسش ۱۶. بسیاری افراد در نماز جماعت، قبل از امام به رکوع و سجده می روند یا برمی خیزند. آیا نمازشان صحیح است؟

امام، بهجت، صافی، مکارم: مأموم باید افعال نماز، مثل رکوع و سجود، را با امام یا کمی بعد از امام به جا آورد و اگر عمداً پیش از امام یا مدتی بعد از امام انجام دهد، معصیت کرده است، ولی نمازش صحیح است. (البته از نظر حضرت امام، اگر دو رکن پشت سر هم باشد، بعید نیست نمازش فُرادا شود.)

وحید، زنجانی، سیستانی، تبریزی: اگر عمداً پیش از امام یا مدتی بعد از امام انجام دهد، جماعتش باطل می شود؛ ولی اگر به وظیفهٔ منفرد عمل کند، نمازش صحیح است.

فاضل: در فرض سؤال، معصیت کرده است و احتیاط واجب آن است که نماز را تمام کند

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۲۳۶؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۲۴۵

و دوباره بخواند.(۱)

نوری: مأموم بایـد افعال نماز، مثل رکوع و سـجود، را با امام یا کمی بعـد از امام به جا آورد و اگر عمداً پیش از امام یا مدتی بعد از امام انجام دهد، معصیت کرده است، ولی نمازش صحیح است و اگر در حال قرائتِ امام به رکوع رود، نمازش باطل می شود.

۱۷.رکوع اضافی در نماز

پرسش ۱۷. برای تبعیت از امام جماعت، پس از برخاستن، دوباره به رکوع رفتم. آیا رکوعِ اضافی نماز را باطل می کند؟

همهٔ مراجع، به جز سیستانی: اگر سهواً پیش از امام سر از رکوع بردارد، چنانچه امام در رکوع باشد، باید به رکوع برگردد و با امام سربردارد و درایـن صـورت، زیادشـدن رکـوع کـه رکن است، نمـاز را باطـل نمی کنـد؛ ولی اگر به رکـوع برگردد و پیش از آنکه به رکـوع برسـد، امـام سربردارد، نمازش باطل است.

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۷۰؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۷۸

سیستانی: اگر سهواً پیش از امام سر از رکوع بردارد، چنانچه امام در رکوع باشد، بنابراحتیاط باید به رکوع برگردد و با امام سربردارد و دراین صورت زیادشدن رکوع که رکن است، نماز را باطل نمی کند؛ ولی اگر به رکوع برگردد و پیش از آنکه به رکوع برسد، امام سربردارد، نمازش بنابر احتیاط باطل است.(۱)

۱۸.بیان نماز های واجب

پرسش ۱۸. نمازهای واجب کدام است؟

۱. نماز یومیه (پنج نماز در هفده رکعت)؛ ۲. نماز آیات؛ ۳. نماز میّت؛ ۴. نماز قضای پدر؛ ۵. نماز طواف واجب؛ ۶. نمازی که به سبب اجاره، نذر، عهد و قسَم واجب می شود.

۱۹.بیان نمازهای مستحبی

پرسش ۱۹. نمازهای مستحب کدام است؟

۱. نماز عید فطر، در زمان غیبت؛ ۲. نماز عید قربان، در زمان غیبت؛ ۳. نماز وحشت؛ ۴. نماز جعفر طیّار؛ ۵. نماز غفیله؛ ۶. نماز اول ماه؛ ۷. نوافل یومیه (نافله های نمازهای واجب)؛ ۸. نماز شب؛ ۹. نماز زیارت؛ ۱۰. نماز تحیّت مسجد؛ ۱۱. نماز شکر؛ ۱۲. نماز باران؛ ۱۳. نماز برآورده شدن حاجت.

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۷۱؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۷۹

تصویر

لم یلدولم یولد
الرحمن الرحیم
اهدنا الصراط المستقیم
ایاک نعبدوایاک نستعین
قل هو الله احد
الحمدولله رب العالمین

ص:۲۲

۲۰.محل ایستادن خانم ها

پرسش ۲۰. آیا محل ایستادن خانم ها در نماز، باید عقب تر از مردها باشد؟

امام، بهجت، صافی، نوری: خیر، اگر جلوتر از مرد هم بایستد، اِشکال ندارد؛ ولی بهتر است زن عقب تر از مرد بایستد.

تبریزی: باید بین زن و مرد دست کم یک وجب فاصله باشد و با رعایت فاصله، اگر زن هم جلوتر بایستد، نمازش صحیح است.

خامنه ای: بنابر احتیاط واجب، باید دست کم بین زن و مرد یک وجب فاصله باشد و با رعایت فاصله، اگر زن هم جلوتر بایستد، نمازش صحیح است.

فاضل و مکارم: زن باید عقب تر از مرد بایستد؛ وگرنه، نماز او باطل است و فرقی بین محرم و نامحرم نیست.سیستانی: بنابر احتیاط لازم، زن باید عقب تر از مرد بایستد و فرقی بین محرم و نامحرم نیست.

وحید: باید بین مرد و زن در حال نماز، حداقل یک وجب فاصله باشد؛ ولی اگر زن برابرِ مرد یا جلوتر، در کمتر از فاصله ای که ذکر شد، بایستد و هر دو با هم وارد نماز شوند، باید نماز را دوباره بخوانند.(۱)

ص:۲۳

۱- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۸۸۷؛ وحید، توضیح المسائل، م۸۹۵و۸۹۶؛ رهبری، اجوبه الاستفتائات، س۳۷۴

۲۱.خواندن نماز قضا به جماعت

پرسش ۲۱. آیا برای خواندن نماز قضا، می توانیم به جماعت اقتدا کنیم؟

همهٔ مراجع: بلی، اقتدا به جماعت در نماز قضا، اِشکال ندارد و لازم نیست هر دو یک نماز بخوانند؛ بلکه قضای نماز صبح را می توان به نماز ظهر یا عصرِ امام جماعت اقتدا کرد.(۱)

۲۲.اقتدای صف های آخر

پرسش ۲۲. پس از تکبیرِ امام جماعت، هنوز صف های جلو تکبیر نگفته اند. اگر کسی در صف های بعدی تکبیرهٔ الاحرام بگوید، نمازش چه حکمی دارد؟

همهٔ مراجع، به جز بهجت: اگر صف های جلو آمادهٔ نمازند و تکبیر گفتن آنان نزدیک است،

افراد در صف های بعدی می توانند تکبیرهٔ الاحرام بگویند و وارد نماز شوند.

بهجت: احتیاط واجب آن است که پیش از تکبیرِ کسانی که در صف های جلو هستند، تکبیر نگوید.

مکارم: صبر کردن خلاف احتیاط است.(۲)

ص:۲۴

۱- توضیح المسائل مراجع، ۱۳۸۸؛ نوری، توضیح المسائل، م۱۳۸۷؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۳۹۶؛ رهبری، دفتر

۲- توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۱۸؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۲۶؛ بهجت، استفتائات، ج۲، س۲۶۷۲؛ عروه الوثقی، حاشیهٔ مکارم، ج۱،ص۶۶۵، مسئلهٔ ۲۰

۲۳.نماز جمعه

پرسش ۲۳. نمازجمعه واجب است یا مستحب و به جای نماز ظهر محسوب می شود یا خیر؟

همهٔ مراجع، به جز تبریزی، صافی، مکارم: در زمان غیبت حضرت ولی عصرS، نمازجمعه واجب تخییری است و بهتر است انسان در این نماز شرکت کند و برای کسی که آن را به جا می آورد، کفایت از نماز ظهر می کند؛ ولی احتیاط مستحب آن است که هر دو را بخواند.

تبریزی و خویی: اگر نمازجمعه با شرایطش اقامه شود، شرکت در آن احتیاط واجب است و برای کسی که آن را به جا آورد، کفایت از نماز ظهر می کند.

صافی: شرکت در اقامهٔ نمازجمعه بسیار خوب است؛ ولی کسی که نمازجمعه را به جا می آورد، بنابر احتیاط واجب باید نماز ظهر را بخواند و به نمازجمعه اکتفا نکند.

مکارم: در زمان غیبت حضرت ولی عصرS، نمازجمعه واجب تخییری است و برای کسی که آن را به جا می آورد، کفایت از نماز ظهر می کند؛ ولی به هنگام تشکیل حکومت اسلامی، احتیاط در خواندن نمازجمعه است.(۱)

۱- مکارم، امام، تبریزی، توضیح المسائل مراجع، بخش احکام نمازجمعه، م۱؛ صافی، جامع الاحکام، س۳۵۱و۳۵۳؛ سیستانی، منهاج الصالحین، ج۱، المقصد الثانی عشر: فی صلاه الجمعه؛ وحید، منهاج الصالحین، ج۲، الفصل الثالث عشر: فی صلاه الجمعه؛ نوری، استفتائات، ج۲، س۲۱۵و۲۱۶؛ بهجت، توضیح المسائل، نمازجمعه، م۲

۲۴.نماز غفیله

پرسش ۲۴. نماز غُفِیله چیست؟

همۀ مراجع: یکی از نمازهای مستحبی نماز غفیله است که بین نماز مغرب و عشا خوانده می شود. در رکعت اول، بعد از حمد و به جای سوره، این آیه را بگوید: «وَ ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغاضِباً فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَیهِ فَنادی فِی الظُّلُماتِ أَنْ لا إِلهَ إِلاَّ أَنْتَ سُبْحانَک إِنِّی کنْتُ مِنَ الظّالِمِینَ. فَاسْتَجَبْنا لَهُ وَ نَجَّیناهُ مِنَ الْغَمِّ وَ کذلِک نُنْجِی الْمُؤْمِنِینَ.»

در رکعت دوم نیز بعد از حمد، این آیه را بخواند: (وَ عِنْدَهُ مَفاتِحُ الْغَیبِ لا یعْلَمُها إِلاَّ هُوَ وَ یعْلَمُ ما فِی الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ وَ ما تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَهٍ إِلاَّ یعْلَمُها وَ لا حَبَّهٍ فِی ظُلُماتِ الْأَرْضِ وَ لا رَطْبٍ وَ لا یابِسٍ إِلاَّ فِی کتابٍ مُبِینٍ.»

در قنوت آن بگوید: «اللَّهمَّ اِنّی اَسْئَلُک بِمَفاتِحِ الغَیبِ الَّتی لا یعْلَمُها اِلّا انتَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلی مُحَمَّدٍ و آلِهِ و اَنْ تَفْعَلَ بی کذا و کذا)به جای این کلمه، حاجت خود را ذکر کند و سپس بگوید:« اللَّهُمَّ أَنْتَ وَلیُّ نِعْمَتی وَ الْقادِرُ عَلی طَلِبَتی تَعْلَمُ حاجَتی فَأَسْئَلُک بِحَقِّ مُحَمَّدٍ و آلِهِ عَلَیهِ

وَ عَلیهِمُ السَّلامُ لَمّا قَضَیتها لی.»

می توان نماز غفیله را به جای دو رکعتِ نافلهٔ نماز مغرب به جای آورد.(۱)

ص:۲۷

۱- توضیح المسائل مراجع، م۷۷۵؛ نوری، توضیح المسائل، م۷۷۶؛ وحید، توضیح المسائل، م۷۸۱؛ رهبری، دفتر

پی نوشت ها

۱. طه، ۱۴.

۲. پیامبران یادشده عبارت اند از: اسماعیل، لقمان، موسی، عیسی و پیامبر اسلام

۳. اَحَبُّ الْاَعْمالِ اِلَی اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الصَّلاةُ وَ هِیَ آخِرُ وَصایا الْاَنْبِیاء؛ کافی، ج۳.

۴. طه، ۱۴.

۵. رعد، ۲۸.

۶. عنکبوت، ۴۵.

۷. بقره، ۲۱.

۸. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۰۰.

۹. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۰۱.

۱۰. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۰۲؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۱۰.

۱۱. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۰۹؛ رهبری، سایت؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۱۷.

۱۲. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۱۳و۱۴۱۴؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۲۱و۱۴۲۲.

۱۳. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۲۱؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۲۹.

ص:۲۸

۱۴. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۲۷و ۱۴۳۰و ۱۴۴۱و۱۴۴۲؛ وحید، توضیح المسائل م۱۴۳۷و ۱۴۳۸و۱۴۴۷و۱۴۴۹.

۱۵. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۵۳، رهبری، اجوبه الاستفتائات، س۵۹۶؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۶۱.

۱۶. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۲۹؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۳۷.

۱۷. توضیح المسائل مراجع، جلد۱ م۱۴۱۵؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۲۳.

۱۸. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۳۷؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۴۵.

۱۹. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۹۴۲ و۱۲۳۶؛ وحید، توضیح المسائل، م۹۵۱و۱۲۴۵.

۲۰. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۴۳؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۵۱؛ فاضل، عروه الوثقی، ج۱، ۱۹۴۳.

۲۱. توضیح المسائل، مراجع، ج۱، م۱۴۴۹؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۵۷.

۲۲. امام، تحریرالوسیله، ج۱، ص۲۳۳، م۳؛ فاضل، عروه، ج۱، م۱۹۷۴و۱۹۷۵؛ مکارم، عروه، ج۱، ص۶۸۱، م۱۴و۱۵؛ وحید، منهاج الصالحین، ج۱، ص۲۴۲؛ سیستانی، منهاج الصالحین، ج۱، ص۲۶۵؛ تبریزی، صراط النجاه، ج۱، س۲۴۶؛ بهجت، وسیله النجاه، ج۱، م۱۰۶۰و۱۰۶۴؛ نوری، هزارویک مسئله فقهی، س۲۰۲؛ صافی، جامع الاحکام، ج۱، س۳۰۰.

۲۳. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۲۳۶؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۲۴۵.

۲۴. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۷۰؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۷۸.

۲۵. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۷۱؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۷۹.

۲۶. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۸۸۷؛ وحید، توضیح المسائل، م۸۹۵و۸۹۶؛ رهبری، اجوبه الاستفتائات، س۳۷۴.

۲۷. توضیح المسائل مراجع، ۱۳۸۸؛ نوری، توضیح المسائل، م۱۳۸۷؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۳۹۶؛ رهبری، دفتر.

۲۸. توضیح المسائل مراجع، ج۱، م۱۴۱۸؛ وحید، توضیح المسائل، م۱۴۲۶؛ بهجت، استفتائات، ج۲، س۲۶۷۲؛ عروه

ص:۲۹

الوثقی، حاشیهٔ مکارم، ج۱،ص۶۶۵، مسئلهٔ ۲۰.

۲۹. مکارم، امام، تبریزی، توضیح المسائل مراجع، بخش احکام نمازجمعه، م۱؛ صافی، جامع الاحکام، س۳۵۱و۳۵۳؛ سیستانی، منهاج الصالحین، ج۱، المقصد الثانی عشر: فی صلاه الجمعه؛ وحید، منهاج الصالحین، ج۲، الفصل الثالث عشر: فی صلاه الجمعه؛ نوری، استفتائات، ج۲، س۲۱۵و۲۱۶؛ بهجت، توضیح المسائل، نمازجمعه، م۲.

۳۰. توضیح المسائل مراجع، م۷۷۵؛ نوری، توضیح المسائل، م۷۷۶؛ وحید، توضیح المسائل، م۷۸۱؛ رهبری، دفتر.

ص:۳۰

تصویر

ص:۳۱

تصویر

نسخهٔ دیجیتالی رهنما
مرکز پخش: مشهد مقدس، نبش ورودی باب الجواد علیه السلام
فروشگاه عرضهٔ محصولات رضوی
تلفن: ۲۲۸۵۲۰۴-۰۵۱۱
RAZAVI

ص:۳۲

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹
امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹